

سخن حضرت مهدی در هنگام ظهور

اعتقاد به موعود و منجی که سرانجام روزی با آمدنش دنیا را پر از عدل می کند مورد اتفاق تمامی ادیان است و هر دین و مکتبی متناسب با فرهنگ دینی و ملی خود از آخرین موعود سخن گفته است.

موعود در ادیان مختلف؛ از هندو تا اسلام/ سخن حضرت مهدی در هنگام ظهور
خبرگزاری مهر- اعتقاد به موعود و منجی که سرانجام روزی با آمدنش دنیا را پر از عدل می کند مورد اتفاق تمامی ادیان است و هر دین و مکتبی متناسب با فرهنگ دینی و ملی خود از آخرین موعود سخن گفته است.
از آنجا که انسان در کنار رسیدن به امکانات رفاهی و مادی به دنبال کسب معنویت و اتصال به یک منبع کمال است نمی تواند به مساله آخرالزمان و ظهور فردی از نوع انسان به عنوان نجات بخش و منجی معتقد نباشد که این مساله به وضوح در بین ادیان مختلف مشاهده می شود.

اعتقاد به موعود در آیین هندو و کتب هندو

در آیین هندو از موعود آخرالزمان به نام [171#& آواتارای دهم](#)؛ یا دهمین آواتارا، یاد می شود. در کیش هندو، در کتاب [171#& پورانا](#)؛ شرح مفصلی درباره دوران آخر عصر کالی یعنی آخرین دوره پیش از ظهور دهمین آواتارای ویشنو، آمده است. مقصود از عصر کالی نیز آخرالزمان است.

در کتاب [171#& دید](#)؛ از کتابهای مقدس دینی نزد هندیان چنین آمده است: پس از خرابی دنیا، پادشاهی در آخرالزمان پیدا می شود که پیشوای خلق باشد و نام وی [171#& منصور](#)؛ باشد و تمام عالم را بگیرد و به دین خود درآورد و همه کس را از مؤمن و کافر بشناسد و هر چه از خدا خواهد، برآید...

در کتاب [171#& باسک](#)؛ از دیگر کتاب های مقدس هندیان آمده است: دور دنیا تمام شود به پادشاه عادل در آخرالزمان که پیشوای فرشتگان، پریان و آدمیان باشد و حق و راستی با او باشد و آنچه در دریا و زمین ها و کوه ها پنهان باشد، همه را به دست آورد و از آسمانها و زمین آنچه باشد خبر دهد و از او بزرگ تر کسی به دنیا نیاید.

در کتاب [171#& روشن جوک](#)؛ یکی دیگر از کتب مقدس هندیان نیز آمده است: در اواخر، دنیا به کسی بگردد که خدا را دوست دارد و از بندگان خاص او باشد و نام او فرخنده و خجسته باشد و خلق را زنده کند.

موعود در آیین بودایی

موعود و منجی آخرالزمان در دین بودایی نیز [171#& بودای پنجم](#)؛ است و آمدنش را بشارت داده و بوداییان منتظر ظهورش هستند.

موعود در آیین زرتشت

منجی یا موعود آخرالزمان، در جهان بینی و معادشناسی زرتشتی، جایگاهی ویژه دارد که او را [171#& سوشیانت](#)؛ یا [171#& سوشیانس](#)؛ به معنی [171#& فرد سود رساننده](#)؛ و [171#& نجات دهنده](#) و پیشوای دین [171#& می خوانند](#). در [171#& جاماسب نامه](#)؛ که دربردارنده پرسش های گشتاسب شاه از جاماسب است و او پیشگویی های زرتشت را برای گشتاسب نقل می کند، چنین آمده است: سوشیانس، دین را به جهان رواج دهد، فقر و تنگدستی را ریشه کن سازد. ایزدان را از دست اهریمن نجات داده، مردم جهان را همفکر، هم گفتار و هم کردار گرداند.

در کتاب [171#& زند](#)؛ که در آن نیز پیشگویی شده، سوشیانس، نژاد دیوان و اهریمنان را ریشه کن می سازد، آمده است: ای سپیتامان زرتشت! چون زمان سر رود، این دشمنان مانند بن درختی که یک شب سرد زمستانی که برسد و به یک شب برگ بیفکند، تباه شوند. هنگام گرگان به سر رسد و هنگام میشان اندر آید.

موعود در آیین یهود

آثار و کتب دینی یهود نیز به طور مکرر به موعود اشاره کرده و آمدنش را نوید داده اند. در اسفار تورات و برخی از کتابهای دیگر آن، مربوط به برخی پیامبران بنی اسرائیل، نوید ظهور رهبری بزرگ به نام «مسیح»؛ یا ماشیح به زبان عبری و به معنای «مسیح شده»؛ را داده است. با توجه به اینکه یهودیان به حضرت عیسی مسیح (ع) ایمان نیاوردند و بلکه کمر به کشتن او بسته بودند؛ این مسیح یا ماشیح غیر از عیسی مسیح مورد نظر و انتظار مسیحیان - و نیز مسلمانان - است.

از این رو، مسیح موعود یهودیان هنوز به دنیا نیامده است. او که بر اساس باور یهودیان فرزندى از نسل داود و یا فرزند منتخب داود است، در آخرالزمان پدید خواهد آمد و با سیطره بر جهان، پادشاه جهان و جهانیان خواهد شد و به عدل و داد پادشاهی و حکمرانی خواهد کرد. همه ستمگران و شریران را نابود کند، فقیران و صالحان را رهایی بخشیده، وارث زمین خواهد کرد. آنگاه است که گستره زمین از آن یهودیان خواهد بود.

با توجه به قومیت‌گرایی و نژادپرستی شدید یهودیان و تنها بر حق دانستن دین خود و نیز صاحب حق مطلق دانستن نژاد یهودی، روشن می‌شود که مراد آنها از صالحان وارث زمین - تصریح شده در کتب دینی شان - یا یهودی الاصل هستند و یا غیر یهودی به دین یهود درآمده، نه عموم صالحان در برگرفته صالحان امتهای دیگر.

موعود در آیین مسیحیت / اتفاق نظر اسلام و مسیحیت در رجعت حضرت عیسی(ع) در آخرالزمان

آیین مسیحیت نیز به آینده جهان و انسان، نگاه خوشبینانه داشته، ظهور موعودی را که همان عیسی مسیح (ع) باشد، نوید داده است. ظهور دوم یا بازگشت دوباره حضرت عیسی مسیح (ع) برای نجات جهانیان و ایجاد یک دنیای پرشکوه، از اعتقادات جدی مسیحیان است. از این رو، اگر درباره سرانجام کار حضرت مسیح (ع) پس از ظهور نخست و اعلام رسالت و تبلیغ دینش میان مسلمانان و مسیحیان اختلاف نظر وجود دارد، در اصل در ظهور دوم آن حضرت اتفاق نظر دارند.

بر این اساس، عیسی (ع) دوباره ظهور خواهد کرد و به تصریح عبارات عهد جدید (یا اناجیل چهارگانه و برخی متون فرعی وابسته به آن)، با حاکمان ستمکار خواهد جنگید و پس از نابود کردن آنها بشر را به ساحل نجات و رستگاری رسانیده و به زندگی آرمانی اش جامه عمل خواهد پوشانید. به همین دلیل، مسیحیان منتظر ظهورش باید آماده باشند و زمینه‌های ظهور آن حضرت را فراهم کنند.

در انجیل لوقا در این زمینه چنین آمده است: کمرهای خود را بسته، چراغهای خود را فروخته بدارید و شما مانند کسانی باشید که انتظار آقای خود را می‌کشند... پس شما نیز مستعد باشید، زیرا در ساعتی که گمان نمی‌برید «مسیح»؛ پسر انسان؛ می‌آید. ظهور دوم حضرت عیسی (ع) با پیدایش یک سلسله حوادث طبیعی، زمینی، آسمانی، سیاسی و اجتماعی همراه خواهد بود.

پسر انسان هنگامی می‌آید که بشریت با مشکلات و مصایب فراوانی دست به گریبان است: ... و در آفتاب و ماه و ستارگان علامات خواهد بود و بر زمین تنگی و حیرت از برای امت‌ها روی خواهد نمود، به سبب شوریدن دریا و امواجش؛ و دلهای مردم ضعف خواهد کرد از خوف و انتظار آن وقایعی که بر ربع مسکون ظاهر می‌شود؛ زیرا قواست آسمان متزلزل خواهد شد و آنگاه پسر انسان را خواهند دید که بر ابری سوار شده با قوت و جلال عظیم می‌آید.

موعود در آیین اسلام

اسلام به عنوان آخرین و کامل‌ترین دین از ادیان آسمانی، به مسأله مهدی موعود بیش از سایر ادیان اهمیت داده و در تبیین مسائل مربوط به آن اهتمام خاصی ورزیده است. بر اساس جایگاه مهم مهدی(عج) موعود در اسلام است که همه مسلمانان از هر گروه و فرقه‌ای بر این مسأله اتفاق دارند که در آخرالزمان حضرت مهدی(عج) خروج می‌کند؛ و بر این مسأله نیز اتفاق نظر دارند که آن حضرت از نسل حضرت علی(ع) و فاطمه زهرا(س) است و نامش نام پیامبر(ص) است.

علاوه بر آیات فراوانی که بر مسئله مهدویت در اسلام و ظهور حضرت مهدی(ع) دلالت می‌کند، روایات شیعه و سنی در این زمینه، بسیار زیاد و به حد تواتر رسیده است، به گونه‌ای که کسی نمی‌تواند درباره درستی آنها تردید به خود راه دهد. در اینجا مسأله مهدی موعود در نگاه اسلام را در دو مذهب مهم و محوری آن یعنی سنی و شیعه پی می‌گیریم و دیدگاه این دو مذهب اسلامی درباره این مسأله را به طور فشرده بیان می‌کنیم.

مهدی(عج) موعود در مذهب اهل سنت

در کتابهای اهل سنت و جماعت آنقدر روایات درباره مهدی موعود (عج) وجود دارد که عقیده به آن حضرت از ضروریات دینی مذهبی آنان به شمار آمده است. به عنوان مثال، درباره اصل موضوع ظهور مصلح جهانی و حضرت مهدی(ع)، 657 حدیث در کتب آنان از

قبیل صحیح بخاری، سنن ابن ماجه، سنن ابن داود، سنن ترمذی، منتخب کنز العمال، مسند احمد بن حنبل، ینابیع المودة، الصواعق المحرقة و غیر آن نقل شده است.

کتابهایی که اهل سنت درباره حضرت مهدی(عج) نوشته اند و یا روایات مربوط به ایشان را جمع آوری کرده اند، بسیار است. کتاب منتخب الاثر، بیش از 60 کتاب معتبر اهل سنت را، که به این موضوع پرداخته اند نام می برد، که برخی از عالمان مشهور و بلند آوازه و نیز اکابر اهل سنت، از جمله احمد بن داود، ابن ماجه، ترمذی، بخاری، مسلم، نسائی، بیهقی، ماوردی، طبرانی، سمعانی، ابن عساکر، کسائی، ابن اثیر، حاکم، ابن جوزی و شارح معتزلی در این باب سخن گفته اند.

با وجود اینکه اهل سنت به اصل امامت - مانند شیعه - اعتقاد ندارند، ولی به خاطر زیادی روایات معتبر مربوط به ظهور حضرت مهدی (عج) و تواتر آنها، اعتقاد به ظهور مهدی نامی از نسل فاطمه (س) از اعتقادات ضروری اهل سنت به شمار آمده است و لذا انکار مهدی موعود(عج) را موجب خروج از دین می دانند.

«#;سفارینی«#;از عالمان بزرگ سنی مذهب در کتاب «#;عقیده«#; می نویسد: ایمان به خروج مهدی واجب است و این مطلب نزد اهل علم مقرر و در کتب عقاید اهل سنت و جماعت مدون است. همچنین «#;قاضی شوکانی«#; مؤلف کتاب «#;نیل الاوطار«#; نیز گوید: پنجاه حدیث درباره مهدی قابل توجه است و این احادیث بدون شک متواترند.

مهدی(عج) موعود در مذهب تشیع

اندیشه مهدویت و مسأله مهدی موعود(عج) در مذهب تشیع به دو دلیل از جایگاه برتر و حساسیت و جذابیت بیشتری برخوردار است: یکی به دلیل اصالت مسأله امامت و جایگاه اعتقادی آن، که در فرهنگ دینی اعتقادی شیعه، تداوم رسالت است و دوم اینکه طرح مسأله مهدویت در شیعه از صراحت، شفافیت و جامعیت بسیار بیشتری برخوردار است به طوری که همه ابعاد آن و زوایای شخصیتی حضرت مهدی (عج) و چگونگی ظهور و تشکیل حکومت واحد جهانی اسلام توسط آن حضرت به خوبی روشن شده و هیچ گونه ابهامی در آن وجود ندارد.

پیامبر اکرم (ص) خطاب به علی (ع) می فرماید: پس از من دوازده امام خواهد آمد، اول آنها تو هستی ای علی و آخر ایشان «#;قائم«#; همان کسی که به لطف خدای متعال بر همه شرق و غرب جهان پیروز می شود.

امام جواد (ع) نیز در روایتی خطاب به حضرت عبدالعظیم حسنی درباره حضرت مهدی (ع) می فرماید: ای ابوالقاسم! قائم ما همان مهدی است که لازم است در غیبت او انتظارش را بکشند و در هنگام ظهورش اطاعتش کنند. او سومین از فرزندان من است.

درباره حتمی بودن ظهورش، رسول خدا (ص) می فرماید: اگر از عمر دنیا جز یک روز باقی نمانده باشد، خداوند آن روز را آن قدر طولانی کند تا مردی از اهل بیتم که نامش نام من است بیاید و زمین را پس از آن که از ستمگری و بیداد پر شده بود، از عدل و داد پر کند.

سخن قائم آل محمد(عج) در هنگام ظهور

روایات درباره حضرت مهدی (عج) بسیار است و در منابع شیعه نیز مانند اهل سنت - و بلکه بهتر و بیشتر از آنها - روایات بی شماری که به قول علامه طباطبائی تعداد آنها از 3 هزار روایت بیشتر است از پیامبر (ص) و ائمه (ع) نقل شده است.

بنا بر روایت نقل شده از امام جعفر صادق (ع)، چون حضرت مهدی (ع) به در آید به مسجد الحرام رود و رو به کعبه و پشت به مقام ابراهیم بایستد و دو رکعت نماز گذارد و آنگاه فریاد برآورد: ای مردمان! منم یادگار آدم، یادگار نوح، یادگار ابراهیم، یادگار اسماعیل... منم یادگار موسی، عیسی، محمد(ص)... منم یادگار پیامبران، منم وارث آدم، گزیده نوح، خلاصه ابراهیم و عصاره محمد(ص)، منم صاحب قرآن و زنده کننده سنت... فریاد مرا پاسخ گوید، من شما را از همه چیز آگاه می کنم، آنچه می دانید و آنچه نمی دانید... هر کس کتابهای آسمانی را می شناسد گوش فرا دهد... آنگاه به خواندن کتابهای آسمانی می پردازد و صحیفه آدم و شیث و نوح و ابراهیم (ع) را می خواند و هم تورات و انجیل و زبور را... و سپس قرآن کریم را.

از تمامی منابع و روایات موجود در ادیان مختلف در می یابیم که مسأله موعود در گذر زمان نه تنها رنگ نمی بازد، بلکه به مرور به عنوان یک اندیشه و باور ضروری و غیرقابل انکار جلوه گر شده و جایگاه خود را پیدا می کند.